

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostor: 2657 So. Lawndale Ave.
Office of Publication: 2657 So. Lawndale Ave. Telephone Lawndale 4625

LETO—YEAR XVII. Cena lista je \$5.00. Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., ponedeljek, 17. novembra (Nov. 17), 1924. Subscription \$5.00 Yearly STEV.—NUMBER 271.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

KAPITALISTI SI ZNAJO DOBRO POMAGATI.

DENAR ZA DAVEK JIM GRE NEKAD IZ ROK.

Vsaka pretveza jim je dobrodošla, da se odtegnje plačevanju davkov.

Washington, D. C. (Fed. Press.) Federalni prizivali davčni odbor pravi v zadevi tekstilne vrste Poinsett Mills v Greenvillu, S. C., da je kompanijsko dobrotvorno delo priznanjavredno miloščinsko podvzetje. Kompaniji se je dovolil davčni popust \$1,006 od dohodninskega davka, ker je povečala cerkev, ki jo lastuje v svojem mestu.

Sodniki Landson, Littleton, Smith in Graupner so podelili svoj federalni blagoslov temu orodju za preprečitev nezadovoljnosti med delavci in organiziranjem delavcev, ko so povedali, da je kompanija zainteresirana v dobrotvornem delu svojega lastnega tovarniškega mesta "v dobro delavcev in v dobro korporacije."

Sodišče pravi v svoji vtemeljivni: "Predsednik in vrhovni ravnatelj korporacije sta pričala, da se preizkušnja pokazala, da se mora preskrbeti uslužbenecem prostor za molitev, da ostanejo zadovoljni in da se prepreči pogosto menjavanje delavcev. Kompanija je imela nalašč nastavljenega človeka, ki je delal v sporazumu s cerkvijo kot delom podjetja.

"Ta odbor mora juristično vzeti na znanje, da postoji splošno mnenje, da dobrotvornost med uslužbenici preprečuje za tovarniška, rudniška in lesna podjetja pogosto menjavanje delavcev in odpravlja industrijske spore. Mi smo prepričani, da zvezna vlada bo zadnja, ki bi napravila zmofo, da ne prizna vrednosti dobrotvornega in socialnega dela med industrijskimi organizacijami, in da naj stori vse, da pospešuje zboljšanje in zadovoljnost onih, ki delajo v industrijskih občinah, kot v tovarniški vasi tega davkoplačevalca.

"Naše mnenje je, ako se dar izroči pod takimi pogoji, kot so jih navedle priče v tem slučaju, se uvršča kot navadno potreben izdatek tozadevnih poslov davkoplačevalca."

Ta odlok dovoljuje Rockefellerjem, pensilvanski železnici, protijunjskim premogovniškim podjetnikom v Zapadni Virginiji in Kentuckiju in veliko drugim delavcem nasprotnim korporacijam, da del njih lastnine ne bo obdavčeno, ker bo ogrnjena s plašcem dobrotvornosti, da drže delavke strokovne organizacije proč od svojih podjetij.

KAKO BO SESTAVLJENA NOVA ZBORNICA.

Washington, D. C. — V bodočem kongresu bodo imeli regularni republikanci 235 glasov, lafoletovci 12, farmerska delavska stranka 3, socialistična stranka 2 in demokratje 183. Skupna opozicija bo imela 200 glasov, regularni republikanci pa 235, ako se kaj ne izpremeni. Keller iz Minnesote in Sinclair iz Severne Dakote sta prišteta 10 republikanecem iz Wisconsinu, to je lafoletovcem Carse, Wefald in Kvale iz Minnesote pripadajo k farmerski delavski stranki. Woodruff in James iz Michiganu, Knutson iz Minnesote, Reed iz Illinoisu, ki so vsi glasovali s to skupino, se štejejo k podpornikom administracije, dokler ne dokažejo nasprotno.

Ruski "car" je sklical "kronski svet".

Pariz, 15. nov. — Veliki knez Ciril, ki si je nadel naslov "car vseh Rusov", je sklenil te dni sklicati svoj "kronski svet" v Parizu. Povabljeni so vsi veliki knezi, ki še žive v izgnanstvu in ki so njega priznali za "carja". Ciril je tudi imenoval velikega kneza Dimitrija za svojega "poslanika" v Parizu z dvema svetovalecema, od katerih eden je za vojske, drugi pa za civilne zadeve.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Zviti kapitalisti izrabljajo davkov proste cerkve. Tekstilni baroni si veselja manje roke; če je kje prosperiteta, je pri njih.

Železniški magnatje so zdaj na konju; novih, njim nevarnih postav, ne bo. Umorjeni kralj zločincev v Chicagu pokopan kar najslajnejše.

Volline sleparije prihajajo na dan.

Po svetu.

Francoski delavci protestirajo proti belemu terorju v Španiji. Anglija namerava terjati zavezništvo, katerim je dala vojna posojila.

Morones, mehliški delavski vodja, prebilo rano.

Rikov je podal kongresu strokovne internacionale sliko ekonomskega položaja Rusije.

Volline sleparije prihajajo na dan.

Na sto in sto voličih so bili socialisti in progresivci okradeni za glasove.

Chicago, Ill. — Glavna stana socialistične stranke in progresivnega kampanjskega odbora v Chicagu sta prejela informacije — kakor poroča "Chicago Socialist" od zadnje sobote — o nezastopanih volilnih sleparijah, ki so izvršile 4. novembra na nešteto čikaških voličih.

O sleparijah poročajo pazniki, ki so v imenu progresivcev in socialistične stranke, prisostvovali prvemu, neuradnemu štetju glasov na voličih. Mnogobrojna so pritožbe teh paznikov. Njih izjave so v glavnem sledeče:

Vollini uradniki so naravnost prezirali La Folletteve in socialistične glasove. Najprvo so šteli republikanske in demokratske glasove, nakar so le površno pregledali druge liste. Nekateri štenci so odprto pokazali, da so jim glasovi manjšinskih strank zoperni; norčevali so se iz njih. Na nekem voliču so kar zavrli obilico La Follettevih glasov, češ, saj ne štetejemo nič, ker je Coolidge v veliki večini. V drugem slučaju je uradnik zabeležil glasove republikanecem in demokratov, potem pa zganil rezultatni list, ne da bi bil zapisal glasove drugih strank. Ko ga je paznik opozoril, da je to krivica, so ga nahrulili, da se naj povleče ven. Na nekem voliču je komunistični kandidat Foster dobil en sam glas. Uradnik pa ni hotel zapisati tega glasu, rekoč, da se ne izplača. Socialistični paznik je protestiral in nato je bil glas zabeležen. Pazniki so tudi zatolili demokratske in republikanske uradnike, ki so zamenjavali glasove med kandidati svojih strank. Mnogo je bilo slučajev, ko so štenci znižali število La Follettevih glasov; iz 50 so jih naredili 5, iz 40 4 itd.

DVA TISOČ OSEB BREZ STREHE.

Petnajst oseb poškodovanih vsled požara.

Jersey City, N. J. — V tovarni Richardson Chemical kompanije je nastal ogenj v delavnici za soliter, ki se je hitro razširil v velik požar in preskočil na bližnja poslopja.

Pogorelo je več manjših tovarnen in dve vrsti stanovanjskih kasaarn.

Ognjegasci so delali štiri ure z velikim naporom, da so toliko omejili požar, da se ni bilo bati, da se zopet razširi.

Petnajst oseb je zadobilo težke poškodbe. Eksplozija je sledila eksploziji in veliko oseb je obrazilo steklo, ki je brčalo na vse strani. Brez strehe je 900 družin ali okrog dva tisoč oseb.

DEPRESIJA NI ZADELA TEKSTILNIH BARONOV.

PREJELI SO SVOJE DIVIDENDE.

Pri New Bed Spinning kompaniji je zastavkalo 70 delavcev.

Fall River, Mass. — Osemnajst mesecev tepe revščina že tekstilne delavce, ker je depresija v tekstilni industriji.

Nekateri delavci so bili po več mesecev nepretrgoma doma, drugi so delali po nekaj dni v tednu in je malo je bilo tako srečnih, da v teh 18. mesecih niso izgubili nobenega dneva. Ampak kljub temu, da je prišla depresija nad tekstilno industrijo, niso tekstilni baroni trpeli. Med nje se je razdelila četrta četrtletna dividenda po 1,33 odstotkov. Vsa dividenda znesla \$587,675 od \$43,965,000 kapitala. Dva in dvajset kompanij je izplačalo več ko 14 odstotkov. Sagamore Manufacturing kompanija je izplačala 5-odstotno dividendo.

V New Bedfordu, Mass., je zastavkalo pri New Bedford Spinning kompaniji sedemdeset uslužbenecem, ki popravljajo stavbe. Organizacija Federation of Textile Operatives je stavko odobrila. Stavko je povzročila kompanija, ker je tkalcem in delavcem, ki popravljajo stavbe, naložila preveč dela. Tkaleci niso zadovoljni, da morajo delati pri 12 statvah, ki tkajo 54 paleov široko blago. Delavci, ki popravljajo stavbe, pa morajo izvršiti delo pri 32 statvah. Kompanija ima stike z American Cotton Fabric korporacijo.

Tekstilni baroni zahtevajo od delavcev več dela, kar pospešuje brezposelnost v tekstilni industriji. In kadar se jim posreči napraviti delavcem več dela, tedaj pa znižajo mezo.

Vollina kampanja v Nemčiji postaja vroča.

Stresemann se je izrekel za republiko in obrnil ost proti nacionalistom.

Berlin, 15. nov. — Vollina kampanja v Nemčiji je v vsakim dnevom burnejša. Nacionaliste (monarhiste), ki so bodrili kampanjo z velikim hrupom prerokovanj o gotovi zmagi, je grdo presenetil te dni Stresemann, vodja takozvane ljudske stranke, ki je na velikem shodu izjavil, da on je za ohranitev republike in izvrševanje Dawesovega reparacijskega načrta. To pomeni, da se je njegova stranka — ali vsaj frakcija stranke — pridružila srednjim strankam, ki podpirajo program sedanjega Marxove vlade.

Stresemann je včeraj na shodu v Berlinu ponovno svaril volilce, naj obrnejo hrbet skrajni desnici monarhistov in ravno tako skrajni levici komunistov.

Nacionalisti, ki so tekom reparacijskih pogajanj z zavezniki, sklepali pakte s Stresemannom, danes strastno pobijajo / njegovo stališče. Stresemann se je tudi izrekel za vstop Nemčije v ligo narodov.

MILJONAR WRIGLEY BO ŠE POMNOŽIL SVOJE MILJONE.

San Francisco, Cal. — Na otoku Catilina so našli v hribih zapuščen rudnik srebrne rude. Otok je lastnina William Wrigleyja, Jr., sina kralja gumija za Evednje.

Ruda je prve kakovosti. Dva železniška vovz rude, ki sta bila poslana v San Francisco, sta prinesla \$6,500.

Uhod v rudnik je zakrivalo gosto grmovje. Rudnik se nahaja v dobrem stanju in ruda niso kopali v njem od leta 1860, ko je sodišče odločilo, da pravice do podzemeljskih bogastev grejo lastnikom otoka.

Wrigley bo rudnik zopet odprl in pričel v njem z delom.

Morones, mehliški delavski vodja, okreva.

Ranjenemu predsedniku Mehliške delavske zveze se je obrnilo na boljše. — Poslanci bodo razoroženi.

Mexico City, 15. nov. — Luis Morones, predsednik Mehliške delavske zveze in vodja delavske parlamentarne skupine v mehliški zbornici, vsekakor prebilo rano, katero mu je prizadela krogla, ki ga je zadela 12. novembra tekom bitke s revolverji v nižji zbornici kongresa. Zdravniki so danes izjavili, da so odstranili kroglo iz želodca in ranjenec se po operaciji dobro počuti.

Skandalozna sfera je tako razburila mehliško javnost, da je pričakovati temeljite reforme v kongresu in poslanci, ki so streljali, ne uidejo kazni. Senatska zbornica je včeraj pozvala nižjo zbornico, da mora krivce izročiti sodišču. Dalje je bil sprejet sklep v senatu, da poslanci ne smejo več nositi orožja v zbornico.

Štiri iznajdbe vlečejo pozornost na Nemčijo.

Tajni radio, gretje iz daljave, fotografija v barvah in Flettnerjeva ladja.

Berlin, 15. nov. — Nemčija se danes ponaša s štirimi iznajdbami, ki zbujejo precej pozornosti v sunanjem sveta.

Profesor Brujeviteh je iznašel aparat, ki zagotavlja tajnost radio depeš. Iznajditelj je izpopolnil aparat na oddajnem in prejemnem koscu, tako da le oni, kateremu je namenjena, sliši depešo. Brujeviteh je dal ruski sovjetski vladi več važnih aparatov za radio.

V Berlinu se vrši polzkušnja napeljevanja toplote za celo mesto iz ene centralne točke. Cevi bodo napeljavani več milij daleč na vse strani in po vseh bo šla vroča para v hiše. V hišah bodo merila za porabo toplote kakor so zdaj za plin. V Hamburgu že deluje tak sistem.

Nova fotografska kamera, ki jemlje slike v naravnih barvah, prekaša vse prejšnje slične iznajde. Slika je vzeta v petini sekunde s šestimi lečami in tremi barvnimi ploščami. Kamera rabi anilinske barve namesto soli.

Flettnerjeva ladja z vrtečimi se stolpci, katere goni veter in ki generirajo električno silo, je že znana. Ena taka ladja je že zgrajena in zdaj građe drugo v Hamburgu.

Beli teror v Španiji presega že vse meje.

Delavci v Franciji protestirajo proti Herriotu, ki nedirektno pomaga španskemu diktatorju.

Pariz, 15. nov. — Okrog 5000 delavcev se je sinoči vdeležilo protestnega shoda v pariškem tovarniškem distriktu, katerega je akcionala komunistična stranka proti belemu terorju na španskem. Novice zadnjih dni potrjujejo prejšnja poročila o nezastopnem divjanju Primo de Riverovih rabljev v Barceloni in drugih industrijskih mestih Španije nad radikalnimi delavci, ki so pred enim tednom izvršili več brezuspešnih revolucionarnih pokusov.

Komunistični govorniki so ostro napadli premierja Herriota radi tega, ker je francoska vlada prepovedala španskim revolucionarjem v Franciji izvažanje orožja in streljiva čez mejo v Španijo. Herriot je obdolžen, da je v zvezi s španskim diktatorjem, kateremu nedirektno pomaga dukiti špansko revolucijo.

TO BO "JOJ", KADAR PRIDE MAOREK.

Chicago, Ill. — Borzni meštariji so s svojimi sedanjimi manipulacijami pognali vrednost delnic in drugih vrednostnih papirjev za tri milijarde dolarjev kvitko. To pomeni, da je bilo napravljeno tri milijarde dolarjev papirnatoga dobička.

Temu plesu okoli zistega teleta bo sledil maček, ki ne bo prinesel le tri milijarde izgube, ampak mogoče šest. Kapitalistični listi bodo zopet pisali o črnem petku. Tedaj bo nekaj norecev, ki so hoteli obogateti čez noč, odromalo prostovoljno na drugi svet, nekateri se bo-odreznili s svojim jopičem tudi ob ječo, kapitalistični svet bo pa šel mimo vsega, kakor da se ni ničesar zgodilo.

VREME.

Chicago in okolica. — V torko jasno, zmerni zapadni vetrovi. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 38, najnižja 34. Solnce izide ob 6:42, zaide ob 4:28.

ŽELEZNIŠKI MAGNATJE GOJE NOVA UPANJA.

V TA NAMEN PRIPRAVLJAJO TROJEN NAPAD.

Ampak izid teh naskokov je dvomljiv.

Washington, D. C. — Administracija nima v svojem programu, da pridejo v zimskem zasedanju na dnevni red postave, ki se tičejo ameriških železnic.

Howell-Barkleyjeva predloga je na koledarju, da pride takoj na razpravo v zbornici in senatu, toda voditelji republikanske stranke so se sporazumeli med sabo, železniški parlamentarni zakulnikniki pa odobravajo ta sporazum, da se z obstrukcijo prepreči končno glasovanje o predlogah do četrtega marca prihodnjega leta. Oni upajo, da bo novi kongres rajše poslušal želje železniških družb.

Zdaj uvažujejo trojevrsten napad na železniške uslužbenecem. Najprvo se uvažuje taka agitacija, kot je ostrašila pet milijonov ljudi, da so glasovali za Coolidge, ker so mislili, da tako preprečijo gospodarsko paniko. Alba Johnson, predsednik trgovske zbornice v Philadelphiji in eden glavnih delničarjev tvrdke Baldwin Locomotive Works, organizira ligo velikih korporacij, da se obdržuje v Washingtonu skupina parlamentarnih zakulnikov, ki bo imela vpliv, kadar se bo razpravljalo o postavah, ki se nanašajo na transportno industrijo. V ligo pripadajo železniške družbe in kompanije, ki zalagajo železnice z materijalom. Ta liga velikega biznisa bo skušala dopovedati kongresu, da pride strašen pelom, ako se bo kongres vtikal v železniške zadeve.

Kot druga poteza je umisljena, da se odpravi senator La Follette iz senatnega odseka za meddržavno trgovino in kot predsednik odseka za tovarne, da ne bo delal preglavice s predlogami, ki so sovražne tovarnarjem in ki se pečajo z izdelovanjem materiala za železnice. Ako se posreči ta poteza proti senatorju La Follettu, tedaj izigrajo take poteze tudi proti senatorju Laddu, predsedniku odseka za javna zemljišča, in senatorju Norrisu, predsedniku poljedelskega odseka. Oba senatorja sta namreč podpirala senatorja La Follette.

Tretja poteza se pokaže v obstrukcijski moči administracije v zimskem zasedanju. Predlagali bodo od tedna do tedna odmor do 4. marca v sporazumu, da se zgodaj v marcu skliče kongres k izrednemu zasedanju. Novemu kongresu bi se predložil proračun in tudi predloga za znižanje direktnih davkov. Ta zadnja poteza je tako brezupna, da se je najbrž ne bodo poslužili. Sedajni kongres se snide v mesecu decembru in ne bo imel drugega odmora kot ob praznikih. Člani kongresa, katerih doba poteče v marcu, bodo zahtevali, da se razpravlja o položaju na železnicah in o davkih, pa tudi še o drugih vprašanjih, o katerih želite Coolidge in tajnik Mellon, da ostanejo nedotaknjena. Ampak starini v kongresu ne bodo dovolili, da Howell-Barkleyjeva predloga postane zakon, kajti obstruirali bodo proti nji.

LOV V MICHIGANU NEVAREN SPORT.

Michigan City, Mich. — Lovska sezona je komaj dobro pričela in že je osem lovecev na race bilo tako uspešnih na lovu, da so sami sebe ustrelili s svojimi puškami. Nekega drugega loveca je ubil njegov tovariš, kateremu se je puška sprožila ponesreči. In deset lovec je utonil na račjem lovu.

Ljudje, ki niso vajeni streljanja orožja, naj opuste lov in ostanejo doma, ker riskirajo svoje življenje na račjem lovu.

Anglija izterja vojna posojila.

Devet držav ji dolguje milijarde; Jugoslavija bo morala plačati 131 milijonov dolarčkov.

London, 15. nov. — Nova angleška vlada dela načrte za isterjanje ogromnih vojnih posojil, katere je Anglija dala med vojno raznim savezniškim državam.

Kakor je bilo včeraj poročano, je Winston Churchill, novi finančni minister, trdno sklenil, isterjati vsa posojila dolžnih držav.

Dolžniki Velike Britanije so sledeči:

Francija	\$2,867,083,400
Rusija	3,323,711,800
Italija	2,545,180,000
Jugoslavija	131,012,600
Rumunija	113,978,800
Grčija	107,433,000
Portugalska	99,102,400
Belgija (Kongo)	16,330,000
Poljska	437,000

Ekonomski položaj sovjetske Rusije.

Rikov je podal sliko sovjetskega gospodarstva. Industrije so še na slabem; olje in kmetijstvo napreduje.

Moskva, 15. nov. — Aleksander L. Rikov, predsednik sveta ljudskih komisarjev, je včeraj govoril na šestem kongresu Rdeče strokovne internacionale. Njegov govor, kakor Kallinovev prejšnji dan, je bilo slišati po radiju po vsej Rusiji.

Rikov je govoril o ekonomskem preporodu Rusije. Slika, katero je podal delegatom iz vseh delov, ni najboljša pa tudi ni slaba. Nacionalizirane industrije in kooperativne organizacije, katere podpirajo država, še niso dosegle pričakovanega uspeha. Valed tega bo treba še dovoliti privatnim podjetnikom, da se pečajo z trgovino in izdelovanjem takih potrebščin, katerih najbolj primanjkuje. Da se državne industrije tako počasi razvijajo, je krivo to, kar vlada nima dovolj denarja za financiranje.

Slaba poljska letina v nekaterih krajih je za letos ustavila izvoz žita, toda vlada pokrije to izgubo z izvozom olja, magnezije in lesa. Vlada ima v zalogi milijon ton premoga, za katerega je pa zunanji trg zelo slab. Najslabše se je letos obnesla produkcija jekla. Produkcija kovin je dosegla le 66 odstotkov predvojnega proizvoda, sirovo železo le 12 odstotkov. Vlada zaenkrat ne more povečati produkcije jekla, ker ji manjka denarja za izvrševanje velikih projektov, kot so nove železnice itd. Edina hitra odpomoh bi bilo zunanje posojilo.

Položaj petrolejske industrije je dober. Oljni vrelci so dali letos 88 odstotkov produkta iz leta 1916. Kmetijstvo je v splošnem jako napredovalo, čeprav je skupni pridelek 10 odstotkov nižji od lanskega. Površina bombažnega polja je narasla od 150,000 akrov v letu 1922 na 1,300,000 akrov. Ravno tako se je pomnožilo številno domače živine; je pa še veliko pomanjkanje konj, ki so v Rusiji še vedno glavno sredstvo za obdelovanje zemlje. Kmetje so letos — izvzemli tam, kjer je bila suša — v dobrem položaju; imajo dovolj žita za domači trg. Lani je bilo ravno narobe; kmetje niso imeli kaj prodati, dočim je država imela dovolj blaga za kmete, letos pa imajo kmetje blago, država ga pa nima.

LOV V MICHIGANU NEVAREN SPORT.

Michigan City, Mich. — Lovska sezona je komaj dobro pričela in že je osem lovecev na race bilo tako uspešnih na lovu, da so sami sebe ustrelili s svojimi puškami. Nekega drugega loveca je ubil njegov tovariš, kateremu se je puška sprožila ponesreči. In deset lovec je utonil na račjem lovu.

Ljudje, ki niso vajeni streljanja orožja, naj opuste lov in ostanejo doma, ker riskirajo svoje življenje na račjem lovu.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Reklami se ne vratajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.00 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inosestrvo \$5.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2457-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$5.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Oct. 31-24) poleg vsakega imena na naslova pomeni da vam je s tem številom poteklo naročnina. Fenovita je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

VSE REAKCIJONARNE SILE — ŽEGNANE IN NEŽEGNANE — SE ZDRUŽIJO PROTI AMENDMENTU ZA VARSTVO OTROK.

Delavski otroci naj hodijo v tovarne na delo mesto v šolo, je zdaj parola vseh nazadnjakov. V državi Massachusetts so združili vsi nazadnjaki, tisti, ki uče Darwinovo teorijo o evoluciji in tisti, ki pravijo, da je ta nauk hudiceva iznajdba, da porazijo amendment za varstvo otrok, ki je bil na splošnem glasovanju dne 4. novembra t. l. Med nasprotniki amendmenta za varstvo otrok so rimsko-katoliški kardinal in univerzitetni profesorji. Torej ljudje, ki pravijo, da bo znanost odrešila svet, in ljudje, ki pravijo, da ga je že odrešil Krist in da so oni edini pravi njegovi namestniki.

To združenje dveh nasprotnih elementov v zajeduškem razredu pove jasno kot beli dan delavstvu, da kadar gre za koristi delavkega razreda, da se takrat združi kriva škofova palica s takozvanimi brezverci iz zajeduškega razreda, ki živi od sadov dela drugih ljudi.

Ako je bolj pametno, da otroci delavskih otrok delajo v tovarnah, mesto da hodijo v šolo, zakaj niso kardinali, škofje, fajmoštri, advokatje, predsedniki vseučilišč v svojih mladih letih rajše hodili delati tiako v tovarne, mesto da so pohajali v šolo? Tako vprašanje naj zastavi vsak delavec svojemu župniku, ako bi govoril proti amendmentu za varstvo delavskih otrok. In prepričati se bo, kako bo župnik ali pridigar lovil sapo, ko bo skahal izgovore, da se izvleče iz luknje, v katero je zašel, ker je priporočal nekaj, kar je direktno v protislovju s Kristovimi nauki.

Krist je rekel: "Pustite male k meni, kajti njih je nebeško kraljestvo".

Danes pa oni, ki se nazivljejo njegove namestnike, pravijo: "Mali pojdite v tovarne, da ostanete mezdni sužnji". Tako se lahko sodi akcija vsakega duhovna, ki je proti amendmentu za varstvo otrok.

Osnovna se je posebna organizacija izkoriščevalcev človeške delovne moči v Washingtonu, ki zdaj razpošilja letake po deželi, v katerih opozarja na strašno "nevarnost", ki ugroža deželo, ako bo amendment za varstvo otrok ratificiran. Gospodje se izgovarjajo, da jim ni za profit, ki prihaja od dela, katerega izvrše drobni otroški prstki, ampak, če bo ta amendment sprejet, potem pridejo drugi amendmenti, ki prikrajšajo lastniške pravice individujev.

Mogoče jih le zalila rdečica sramu in zato iščejo drugih izgovorov, ki so absurdni in smešni.

Cilj nasprotnikov amendmenta za varstvo otrok je ohraniti mezno sužnost. Oni pač sodijo v svoji kratkovidnosti, da se to najlažje stori, ako delavski otroci ne hodijo v mladih letih v šolo in ostanejo analfabetje, kot se to dogaja v južnih državah, v katerih ni zakonitega varstva otrok. V južnih državah delajo otroci v tovarnah, ki so stari po enajst in dvanajst let. Največ otrok dela v tekstilnih tovarnah.

V državi Massachusetts je tudi veliko tekstilnih tovarnen. Razmere, v katerih žive tekstilni delavci s svojimi družinami, so strašne. Tekstilni delavci spadajo med najbolj izkoriščane in slabo plačane delavce. V tovarne pričnejo hoditi, ko bi morali obiskovati še šolo. Ko so dosegli starost dvajset do štiri in dvajset let, so podobni starčkom. Njih oči so izgubile tisti ogenj mladosti, ki se iskri v očeh mladine. Njih hrbti so vpojnjeni, njih lica vela, njih telesa hirajo počasi. V tekstilnih delavcih je najgloblje zarisana usoda delavcev, ki so morali v najnežnejši mladosti na delo v tovarne, mesto v šolo.

In rimsko-katoliški kardinal se strinja, da se take razmere obdrže, kajti izdal je list na župnike in jim priporočil v njem, da naj poduče volilce, da bodo glasovali proti nasvetu za odobrenje amendmenta za varstvo otrok, ki je bil predložen volilcem v državi Massachusetts na splošno glasovanje.

Ali ni s človekoljubnega stališča vsak človek vreden obsodbe, ki je proti amendmentu za varstvo otrok ne glede, kdo je in kaj je. Nasprotovanje amendmentu za varstvo otrok se ne da zagovarjati z nobenega stališča, in kdor trdi, da je zakonito varstvo otrok v sedanji človeški družbi nepotrebno, zasluži, da ga ves delavski razred obsodi kot podpornika nečloveških razmer v človeški družbi.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Fueblo, Colo. — Kakor vidimo, so zopet zlezli neprijatelji delavstva k vladnemu krmilu Strica Sama. Tri močne verige so potegnile Kuliča: prvo verigo tvorijo razne vere, drugo denar in tretjo nevednost. Volilo je trideset milijonov oseb, a kje jih je ostalo še trideset milijonov, ki so tudi upravičeni? "Denver Post" pove, da je imelo glasovati šestdeset milijonov ljudi, volilo pa jih je trideset. Zdrava pamet bo poznejšim rodovom povedala, da je denar zadušil trideset milijonov glasov, pomagala pa mu je ljudska nevednost. To ni sedaj nič novega, vedno se to vrši. Zato volilci ne vedo, zakaj ne more delavec smagati. LaFollettovo stikanje za renico, mislim, da bo iznašlo resnico. Ko bi mu vsak naznanil, ki je volil za njega, potem bi lahko izvedeli, če je res bilo zanj oddanih samo pet milijonov glasov.

Na četrti november se je pokazalo, da naša sekira še ni vrgla starega in gnilega drevesa od tla. Zopet je za njega spomlad letu, ki je dolgo štiri leta. Časa torej dovolj, da brusimo sekire za novo čiščenje možganov nevednih ljudi. Vidimo, da ima denar še večjo moč kot naša pamet.

V starem kraju smo dajali za maše, duhoven je molil za denar, mi smo morali zastoj. Kako preračunano je bilo vse urejeno, da se je ljudstvo še bolj slepilo, mošnja duhovna pa debelela. Tako je povsod: za denarjem pohlepni ljudje, nam vsiljujejo laž in prevaro, za katero naj še plačamo. Ampak pomniti moramo, dokler bomo njim verjeli, toliko časa bodo oni vladali.

Primerjajmo malo naše delo in mezde s "delom" in "zaslužki" delodajalcev. Koliko smo morali trpeti, da smo dobili berno meso na plačilni dan! Stiskati je treba na vseh straneh, da se moremo preživeti s pišlim zaslužkom, kajti trgovci navijajo, kolikor se je da, ker tudi oni hočejo živeti od naših žuljev, in sicer kolikor mogoče dobro živeti, boljše kot živimo t. l. Naš delodajalec, vemo koliko dela, njegov glavni posel pri podjetju je, da si reže kupone ob delnicah in odračunava profite, ki so šestokrat tako veliki kot zaslužek vseh delavcev podjetja skupaj. Na eni strani podjetniki, na drugi trgovci se kosajo, kako bi nas čimbolj izkoristili. Pa pri vsem tem se čutijo upravičene ter niti najmanj krive, ako nas kolikor moreče do gola oskubijo. Ampak vse to so pretrdi izrazi zanje, ki smatrajo, da je dober biznis, če nas dobera izkoristijo.

Iz hvalečnosti za njih izkoriščanje naj jim bomo pokorni in čakamo naj, da bomo imeli boljše življenje na onem svetu, kjer ni življenja. Zase so si torej ustvarili življenje tu, za nas naj bo po smrti.

Ampak prišel bo čas, ko bo to odpravljeno. Iskoreninjeno bo goljufanje pri volitvah in uveden drugačen volilni sistem, v katerem bo imelo ljudstvo kontrolo, ne kakki plačani agenti, ko bo na volilnih izražena ljudska volja, katere glasu ne bo zadržal denar.

Lepa zahvala gre rojakini Jeri M. dišve, ki je pomagala, da je tudi v slovensko javnost prišlo razkritje o graftu v Orientu pri prodajanju dela. Mislim, da zdaj marsikdo verjame, kaj se je dogajalo po tamkajšnjih rudnikih, ki je bil prejšnje čase nasproten takemu odkrivanju.

Slišal sem, da je naš župnik odredil, da verniki ne smejo več kupovati venecov mrličem, naj za denar rajši iščejo za maše. Kdor bo imel venec, da jih mora pustiti sunaj, ne nositi v cerkev. Radi venecov tudi jaz mislim, da ne pomagajo mrtvemu človeku. Če jih je treba, naj bi jih rajše nosili živemu človeku, ki bi se jih radeval. Ampak da bi ta denar dajali za maše, bi bila slična budalost. Če se še mora ob smrti pokojnika potrkati denar, dali bi ga revežem, vdovam in sirotam za umrlim. Pozdrav bratom in sestram!

Opasovalec.

Salomonška rassodba.

Sodnik: Dama vas teži, da ste ji na javni ulici ukradli poljub in jo s tem težko razlalili.

Obtoženec: O, ne! Nisem ji nje-nega poljuba ukradel, ampak sem ji dal svojega: ako ga ni marala, zakaj ga ni dala nazaj in nobeden bi ne bil razlaljen.

Sodnik: Vsekakor ste vi začeli in morate plačati 50 dolarjev v ubožni sklad. Vi pa, gospodična, mi dajte tisti sporni poljub, da bo v bodoče mir.

Mednarodno zborovanje proti Dawesovemu načrtu.

Kolin, Nemčija. — (Piše L. Conrad za Fed. Press.) — Mednarodna konferenca delavcev, v kateri so komunisti igrali svojo vlogo, je javno obsodila ter zavrgla Dawesov reparacijski načrt na svojih sejah v Ljudskem domu v Kolinu. Zastopniki iz Francije, Anglije, Čehoslovaške, Švice, Italije in Ni-zozemske so bili navzoči.

Po resolucijah z izražanjem simpatije do političnih in revolucionarnih jetnikov po raznih državah in apelu za mednarodno pomoč belgijskim rudarjem, ki stavekajo in so že dvajset tednov brez dela, je francoski delegat na kratko orisal mednarodni položaj. Zadržal je, da Amerika organizira in financira boj proti delavskemu razredu po vsem svetu; da pomanjkanje edinstva med kapitalisti vodi k daljnim nesporazumom in sovraštvom med imperalističnimi silami; da se Anglija boji naraščajoče ameriške moči v evropskih in svetovnih financah in gospodarstvenih odnosih med ruskimi premogovimi polji in francosko industrijo ter da nasprotstvo radi premoči med Anglijo in Francijo stalno raste.

Sprejem Dawesovega načrta ne samo da zagotavlja daljno zatiranje nemških delavcev, temveč pomeni nezaposlenost in bedo za delavstvo vse Evrope. Rekel je, da bo balanca na industrijalnem trgu še bolj motena radi narasle produkcije v nemških industrijah, kakor zagotavlja Dawesov načrt.

Znamenito sliki konferenca je nudilo veliko število delavcev s Porenja in ruskih rudnikov, kovinskih tovarnen, železniških delavnic, tekstilnih, kemičnih in steklarskih podjetij, ki so povedali na konferenci pozdrave od skupin, ki so jih zastopali. Govorniki so navdušeno za svoje skupine, zahtevajo združen odpor delavskega razreda Evrope proti Dawesovemu načrtu, proti kapitalističnim justici v Evropi in za oproščanje političnih jetnikov.

Poročevalce Federaliziranega tiska je prečital število prošanj za dovolitev posojila ameriškim kapitalistom za nemške industrije. V skoro vsakem slučaju nemški industrijalet navadajo kak poseben vzrok, zakaj so vredni, da prejmejo posojilo, elasti pa, da "gre zasluga njim, da je zopet uveden devet in deseturni delavnik za uslužbenca, kar je zaokrenilo politično situacijo".

Na Marsu je hladno in mrzlo podnebje.

Cambridge, Mass. — Povprečna temperatura na Marsu, razun hladnejših pokrajin na tečajih je približno taka kot na zemlji, ko je hladno a jasno vreme. Tako je bilo zaključeno na podlagi razkritij na tukajšnjem sestanku narodne akademije znanosti.

Na papirju, ki je bil prečitan pred zborujočimi in je nosil vsebino o opazovanjih iz Flagstaffa, v Arizoni zadnje poletje, ko je bil Mars najbližje zemlji, je zatrjeno, da površinska temperatura na Marsu je med pet in petnajst stopinj centigrada ali med štirideset in šestdeset stopinjami Fahrenheita.

Merjenja, katerih uspehi so pokazani danes, so bila izvršena skozi 24 noči po W. W. Coblentzu od standardnega urada v Washingtonu in C. O. Laplanda z Lowellovega observatorija v Flagstaffu. Delali so na podlagi novih toplotnih radiometrov, instrumentov, ki so zmogni silno delikatnih merjenj.

Jasnejši deli na Marsu so hladnejši kakor temnejši deli, pravijo zaključki opazovanj. Toplota v tečajskem pasu pade tudi do 70 stopinj pod ničlo centigrada ali 94 Fahrenheita pod ničlo. Toplota v tečajskem pasu pade tudi do 70 stopinj pod ničlo centigrada ali 94 Fahrenheita pod ničlo. Toplota delov, ki so temnejši se tudi zelo ohladi in po menjenju zvezdovedcev doseže tudi 60 stopinj Fahrenheita pod ničlo.

G. K. Burgess, ki je čital poročilo je rekel, da ena najbolj znamenitih razlik v temperaturi med zemljo in Marsom je, ker se na Marsu samem vsaki dan bolj menja temperatura, kot je njena razlika med Marsom in zemljo. To zlasti velja za kraje okoli ekvatorja.

Delavec brez delavskega časa vija je kakor vojak brez puške.

Vesti iz Jugoslavije.

Cerkvena posestva. — "Slovenec" z dne 7. oktobra je prinesel notico, v kateri polemizira s liberalci o cerkvenih posestvih in agrarni reformi. Ta notica je tako značilna za klerikalno agrarno politiko, da je moramo na vsak način privoščiti našim čitateljem. "Slovenec" piše:

"Cerkvena posestva najbolj bodo slovenske liberalce in zlasti v zadnjem času ne mine skoro dan, da ne bi kričali po razdelitvi cerkvenih posestev potom agrarne reforme, spominjajoč pri tem cerkvene dostojanstvenike na neke okrožnice, ki so jo bili izdali tako po prevratu v prilog agrarne reforme. Kakor vse, kar počno naši liberalni krogi z "ljubeznijo do kmeta", tako je tudi njihovo vpitje po razdelitvi cerkvenih posestev navadna hinavska komedija. Agrarne reforme ni mogoče izvesti čez noč s tem, da se posestva enostavno zaplenijo dosedanjim lastnikom in razdele, ampak treba je iskati pravične rešitve tega vprašanja. Če bodo posestva, ki pridejo v poštev za agrarno reformo, enostavno konfiscirali, potem bo tudi polnoma opravičeno konfisciranje hiš, fabrik in sploh vseh vrednostnih predmetov, ki so mnogokrat dosti več vredni kot eno ali drugo pravo lepo cerkveno posestvo. Če bomo prišli tako daleč, bo država jako lepo izgledala in še lepše njen pravni red in pravna varnost v njej in zato se budimo, da ravno tisti listi, ki dan za dnem najbolj vpiljejo za "blagor države", istočasno najbolj vpiljejo po konfiskaciji premoženja začetek podiranja vsa gospodarstva, ne pa njegovo obnovo ali preureditev. Tako dalekosekne reforme kakor je agrarne, se ne smejo izvesti po slavnem vzoru, ki smo ga doživeli v Vojvodini, ampak s precej več pameti in razsodnosti in zato imajo cerkveni dostojanstveniki popolnoma prav, če se upirajo, ne toliko reformam, ampak načinu, kako bi radi neki fantasti in puhleži tako važne reforme izvajali. Cerkvene premoženje ni nakradno in ne prisilateljničn justici v Evropi in za oproščanje političnih jetnikov."

Imenitna stvar! Agrarna reforma se ne da izvesti "kar čez noč", ampak je treba "iskati pravične rešitve". In ker se ta pravica in pravične rešitve ne da najti, potem se jo išče tako dolgo, da se vsi revni kmetje preselijo v Ameriko ali pa od gladu poginejo. In to je pravično, zakaj tu se gre za pravno načelo: če se da zemljo kmetu, potem vedite vi, liberalci, da je treba dati tudi fabrike, palače in druge velike hiše v mestu delavcem. Zato, dajte mir, ker to ne gre samo za 100,000 bralov cerkvenih posestev na Hrvaškem in za velike cerkvene gozdove v Sloveniji, ki jih hočejo imeti kmetje, temveč tudi za vaše palače, vaše vile in za vaše tovarne! Ali ste nas razumeli?

Mi smo "Slovenec" zelo hvaležni, da je odkrito povedal, da bo kmet tedaj doblil zemljo — vso zemljo, seveda — kadar bo dobil delavce tovarne in hiše, da ne bo več stanoval po vagonih. Hvaležni smo mu tudi, da je približal, da imajo cerkveni dostojanstveniki prav, če protestirajo proti agrarni reformi. Kako pa so cerkvena posestva pridobljena, pravično ali krivično bomo pa morda videli ob kaki drugi priliki.

Delavci in kmeti pa imata seveda svoj pravni čut in svoje pravne pojme, ki se precej razlikujejo od onih, ki jih imajo Kristovi namestniki.

Minister Sušnik obtožen. — Zoper klerikalnega železniškega ministra Sušnika je Narodni skupščini poslana obtožba. Kakor pozvame iz beograjskih listov, dolži se g. ministru Sušniku, da je oškodoval državo pri nabavi železniških tračin za nad 50 milijonov dinarjev. V isti obtožbi se obtožujejo tudi neke druge sfere s takozvanim "Humanitarnim fondom" ter prosijo, da se otvori tozadevno proti njemu preiskava in da se postopa z njim po zakonu o ministrski odgovornosti.

Smrt v valovih. — Dne 24. oktobra 20. je skočila na mostu med Mešo in Dravogradom v Dravo soproga orožniškega narednika Sofija Čibron iz Prevalj. Žena je še dajl časa bežehala na sivič. Našli so njen plašč, klobuk in dežnik na mostu, njenega trupla pa še dotedaj ne.

Umrl je dr. Gregorec, dekan v Novi cerkvi pri Vojaiku, v starosti 53 let.

Reparaki umor na Vojskem pri Podaredi. — Na Vojskem šte. 44 (občina Gorjane pri Podaredi) na Štajerskem je živel 66letna vdova Ana Klakočar popolnoma sama v svoji hiši. Obdelovala je skrbno in marljivo svoje majhno zemljišče, da ji je donajalo več živeža, nego pa je potrebovala sama. Rodila je pohlevno kravico, tri mastne pujske in lepo število šarenih kokoši. Tudi vinograd je bil pri hiši. Včasih so prihajali k njej sorodniki, najpogosteje pa jo je posejal 23letni hlapec Jaka Podlessek iz Zagreba, kateremu je bila kratna botra. Klakočarjeva ga je imela jako rada in zato si je Podlessek, kadar se je zopet vrnil v Zagreb, vselej nabasal na hrbtnik z vsem, kar je premogli hiša njegove krstne botre.

V četrtek dne 16. okt. je bil zopet pri njej. Tudi v vinski hramec sta šla, da sta poskusila letošnjega, pravkar odvrelega. Kaj se je godilo potem v kleti, je zavito še v tajnost. Nihče ni videl, kdaj je Podlessek zapustil dom Klakočarjeve. V soboto dne 18. oktobra dopoldne je soseda Brunovičeva zaslišala mukati Klakočarjevo kravico in kruliti svinje, kakor dosejaj še nikoli. Ker ji je bilo znano, da je bila Klakočarjeva zelo skrbna gospodinja, se ji je zdelo to čudno in šla je pogledat. In res je našla hlev zaprt, v hiši vse v velikem neredu, gospodinjine nikjer. Pričela je takoj slutiti da se je morda zgodil mločin in ni se prevarala. V kleti je stal kup pese in korenja. Grozen prizor! Ispod kupa sta molili dva človeški nogi s čevlji in pa leva roka. Tik zraven pa je ležal 30kg tešak kamen. Jasno je bilo, da je bil izvršen roparski umor. Sodna obdukcija iz Kozjega je ugotovila, da je bila Klakočarjeva ubita s kamnom. Morilec ji je zdrobil levo stran glave.

Orožniki so se spravili takoj s svojo energijo na delo. Že v petek je neki sumljiv človek v Brežicah prodajal rjuhe, alanino, svinjsko meso itd. Ljudje so moža ovdali šandarmeriji, nakar je sledila v pondeljek aretacija. Sumljivi človek ni bil nihče drugi kakor hlapec Franc Podlessek iz Zagreba, ki mu je bila umorjena krstna botra in se je usodnega dne mudil s njo v kleti. Polakomnil se je premoženja svoje dobrotarice, tre in jo zavratno umoril ter oopal. Pri zaslišanju je po kratkem obotavljanju priznal svoj strahoviti mločin ter izjavil, da je imel pri zločinskem dejanju še dva pomagača ter navedel tudi imena. Sleer pa bi bil tudi vsak izgovor brez uspešen. O priliki aretacije so našli namreč pri njem dva lonca maesti, špeh, platno, svilene robce itd., vse last umorjene njegove botre.

Podlessek je bil takoj po zaslišanju na orožniški postaji v Brežicah izročen sodišču in je upati, da ne uide zasluženi kazni.

Zaradi davka v smrt. — Vdova sarajevskega gostilničarja, Pavlina Begovič, je prejela od davčnega urada plačilni nalog za 20,000 Din kot zasostanek na davku. Žena pa je imela le toliko gotovine, da si je nabavila potrebna sredstva za pot na drugi svet. Kupila je 300 gramov liioza ter par metrov vrvi. Liioz je popila, potem pa je skušala obesiti na neki ključ v zidu. Ključka pa je padla na tla in v njo vred tudi žena, ki je umrla v težkih mukah. Ker je ženska sama v stanovanju, so našli mrtvo truplo šele tri dni po izvršenem samomoru.

Izredan slučaj. — Posestniku Jenku na Jami pri Kranju je vrgla krava dne 27. oktobra tele, katero je imelo čreva in drobavice zunaj trupla poleg sebe, glavo in noge pa v sredi v životu. Zanimivost pri celi stvari je ta, da je bilo tele zunaj popolnoma golo, znotraj pa obračeno s lepo pisano dlako. Razume se, da je bilo krava rožena tega nenavadnega nestvora, lastnika živali pa obžutne škode.

Vrtnika. — Dne 15. oktobra je zasvetilo po našem obširnem trgu prva javna še davno zaslejena električna luč. Ta luč je napeljana iz Žirov po 24 km dolgem daljnovodu. Električna naprava proizvedla je približno 500 konjskih sil.

Umor. — Pri Koprivnici je bila oprana in umorjena posestnica Ana Kokočar. Morilec, Franc Podlessek iz občine Vojsko, je bil od orožnikov iz Brešje aretiran. Imel je še dva pomagača.

Umrl so v Ljubljani. — Roman Treo, arhitekt in stavbenik 45 let. — Marija Erjavce, kočarica, 45 let. — Josip Raver, kovčar, 64 let. — Marija Sulc, žena pregled. — nika finančne kontrole, 41 let. — Ivana Zaletel, bli cesarskega pomočnika, 5 mesecev.

Delavske novice.

(Federated Press.)

... smagali v Rochesterju. Rochester, N. Y. — Tukajšnja ... organizacija A. C. W. U. ... 10-dnevni stavki, ki ... napetja proti trem ... Gospodarji delavnic ... unijske pogoje.

Kapitalistično orožje sluki delavcem.

— Organizacija živ. delavcev v Bostonu se je ... na sodišče in zahteva ... "funkcij" proti lastnikom ... delavskih tovarne, ki se no- ... držati pogodbe z organiza-

Pravniški zakon poražen v Misouriju.

— Delavski odškod- niški zakon, ki je bil na ljud- skem glasovanju (referendum) ... volitvah v državi Misouriju, je bil odklonjen z ... 200.000 glasov. Misourij ... edina industrijska ... Uniji, ki nima odškod- njskega zakona za delavec.

Delavcev odslovljenih drugi dan po volitvah!

— Wisconsin Mo- Co. v West Allisu je takoj ... dan po volitvah odslovlila ... delavcev. Družba je obdolže- na, da je odslovljivo nalašč ču- do 5. novembra v svrhu, da ... glasove delavcev za Coolidge ... bile volitve končane, je ... vrednost delavcev padla ... Odslovljeni delavci zdaj ... okrog in iščejo Coolidgevo ... eriteto!

MILIONARJU SE JE ZDEL DRAVNIŠKI HONORAR PREVIŠOK.

Chicago, Ill. — Milionar J. D. ... spada najbrž med tiste ... ine, ki pravijo, da dajo vse ... premoženje, kadar so bolni ... art, ako se najde zdravnik, ki ... zdravi, kadar pa ozdravijo, ... pozabijo, kaj so obljubi- ... mtrnem strahu. ... ga je bil smrtno nevarno ... in podlegel bi bolezni, da ... dr. W. H. Livermore in dr. ... Downey izvršila na njem ... operacije za ohranitev živ- ni ga je rešila smrti. Po ... operaciji in ko je milio- ... polnoma okrevala, sta pred- račun za \$100.000. To je bilo ... milionarju preveč, ki je bil ... vjen v smrtnem strahu da ... svoje premoženje, da le so- ... dobi zdravje. Pustil se je ... in sodišče je zdravnikoma ... \$1.800. Zdravnika sta iz- ... da je operacija za miljo- ... toliko vredna in da miljo- ... koto vtrpi tak honorar, kot ... atevata, ne da bi se kaj po- ... na njegovem premoženju. ... te kaže plača navaden de- ... pet in dvajset dolarjev za ... operacijo, kot milijonar sto ... dolarjev. Ampak delavec ni ... zato plača honorar in ne ... do sodiščih.

KA NESREČA NA ŽE- LEZNICI.

Fla. — Pri Wabashu je ... zadnji voz osobnega vlaka ... Vlak je vlek v voz do 300 ... za sabo, nakar se je pre- ... štiri osebe so bile ubite ... tu in osemnajst je bilo ...

PROGRESIVNO GIBANJE.

St. Louis, Mo. — (Fed. Press.) ... stranka v Misouriju ... Polletova organizacija, ... na političnem polju. Tak ... modušen sklep osrednjega ... alnega odbora. T. R. Wood, ... žnik Misouriske delavske ... je predsednik odbora.

RELJEN PRED JAVNO SOLO.

Burgh, Pa. — Neznan cest- ... je ustrelil J. C. Browna ... angstowna pred srednjo ... Woodlawnu, Pa. Ljudje, ki ... li počiti strel, so prihiteli ... in pregnali roparja, ... je mogel svojo žrtv oro- ... \$1.200.

... v ruskih tovarnah.

— (Fed. Press.) — ... v Moskvi je aranži- ... program koncertov v ... pokrajinskih gledališčih, ... dvoranah in tudi v vsi- ... mah v svrhu, da delavec ... svetjatskih republik, ki ne ... obiskovati mestnih gleda- ... bodo prikrajšani na iz- ... te vrste.

KAJ SE ZGODI S KARACHU- NOM?

Unija za ameriške civilne svobod- ščine se poganja zanj.

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Ali se oboženo vpad Woodrow Wilsona v Sibirijo brez napovedi vojne smatra za vojno ali ne? To je zdaj tehnično vprašanje, ki se tiče afere Antoni Karachuna, ruskega državljana, ki odslužuje 20-letno jetniško kazen v federalni ječi v državi Washington, ker je uskočil iz ameriške čete, ki se je bojevala za to deželo.

Unija za ameriške civilne svobodščine se trudi po odvetniku Thomas M. Woodwardu, ki je znova spravil zadevo pred vojni de- partment, da ga oprosti.

Zapiski o Karachunu izkazuje- jo, da je Karachun vstopil v ameriško armado v letu 1917, da se bojuje proti Nemčiji, dasiravno je bil Rus. Bil je prostovoljec. Ko je bila Nemčija poražena, so obdr- žali tega prostovoljca v armadi. Poslali so ga v Sibirijo, da sode- luje pri ameriških neoficijelnih vojaških operacijah proti delav- ski vladi, ki je zavzela mesto carskih provincialnih gospodarjev. Ko je Karachun vstopil v ameriško armado, ni na kaj takega raču- nil. Kasneje je pobegnil iz ar- made. Ameriške oblasti pravijo, da se je Karachun pridružil silam svoje dežele, ki so se vpirale ameriškim četam.

Karachuna so ujeli, prišel je pred vojni sod in je bil obsodjen na smrt. Njegova obsodba je bila spremenjena v dvajsetletno ječo. Sodbo je spremenil predsednik.

Amerika ni nikdar napovedala vojne Rusiji, zaradi tega ni Ka- rachun vojni ubežnik, izjavlja U- nija za ameriške civilne svobod- ščine. Maksimalna kazen v mir- nem času za desertacijo je šest let. Karachun je pa presedel že več, kot določa maksimalna kazen. "Vlada Združenih držav je od- govorna, da je Karachuna posta- vila v posteljo, da bi bil ekseku- tiran zaradi izdajstva kot ruski državljani," pravi Unija za ame- riške civilne svobodščine. "Kot vojak v ameriški armadi v Sibiriji se je nahajal v postelji, da se bojuje proti lastnim rojakom. To je v nasprotju z mednarodnim za- konom in zaradi tega Karachun ni legalno zakrivil desertacije." Zdržen z odvetnikom Wood- wardom je Walcott H. Pitkin, bivši distriktni pravdnik Zdru- ženih držav in bivši guvernar na Porto Riku, ki je napravil vlogo v interesu Karachuna pri vojnem departmentu.

KAKO RAVNAJO Z IZSELJE- NIKI!

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Centralni biro za tehnično pomoč Sovjetski Rusiji je prejel po- ročilo, ki pripoveduje, kako izse- lišajo izseljenike v Libavii v Lat- viji, ki čakajo na vizo, da smejo odpotovati v Združene države. Policija je večkrat povzana na lad- je, da potlačijo "punte" med izse- ljeniki, med katerimi je največ- šen in otrok, ki zahtevajo sveže ribe in osnaženje poda v spalnih prostorih. Agentje parobrodskih družb obtočujejo te žens in otro- ke, da "vodijo komunistično propa- gando" samo zaradi tega, da pride večkrat policija in jih pre- išče.

Zastopnik Rusije, ki je poro- čal Centralnemu biroju, meni, da "potlačenje puntov" ni resna stvar, kot je jemanje denarja, ki ga jemljejo brezvestni parobrod- ni agentje za takovane navete in za bivanje v natlačeni spalnih prostorih. Agentje se reže izselje- nikom in jim pravijo, ako protis- tirajo: "Ako niste zadovoljni, pojdite k vašemu konzulu. Pojdi- te k vragu, takih komunistov ne potrebuje Amerika."

Centralni biro izjavlja, da pa- robrodni agenti še vedno spreje- majo denar od teh izseljenikov, ki jim ga pošiljajo sorodniki iz A- merike. Ti izseljeniki niso odpo- tovali v Ameriko, ker so jih pre- hitete nove določbe za izseljeva- nje v Ameriko.

NEKSI VLADAR V AMERIKI.

New York. — (Fed. Press.) — Eden nekših vladarjev je obiš- kal Združene države. Njegovo ime je Hans Thyssen, glava Thyssen Iron and Steel Co. v Melhei- mu, ki vposluje 50.000 delavcev.

Kristijanija je Oslo.

Washington, D. C. — Norveški minister za zunanje zadeve je te dni obvisel državni department, da s 1. januarjem se ima glavnega mesta Norveške, ki je bilo doslej Kristijanija, isprmeniti v Oslo.

STRAŠENJE FARMARJEV SE JE OZNESLO.

Tako poroča Benjamin C. Marsh.

Washington, D. C. — Benjamin C. Marsh, ravnatelj Farmarskega narodnega sveta, ki je prepotoval zapadne države ob času volilne kampanje in delal v interesu La Folleta in Wheelerja, meni, da se je strašenje farmarjev dobro ob- neslo za regularne republikance posebno v državah, v katerih pri- delujejo pšenico.

V zadnjih tednih kampanje so bankirji in podjetniki obveščali farmarje in delavce, ako Coolidge ne bo izvoljen, se bodo posojila o- mejila v splošnem, da se tako u- stvari obramba proti kaosu, ki pride, ako bo kongres volil pred- sednika. Trgovski poslali bodo več- alimajn prenehali. Veliko trgo- vskih potnikov je bilo poslanih v oktobru v okraje, v katerih so stari dvomili, da zmagaajo, da so tam strašili farmarje, male trgo- vce in delavce. Veliko podpornikov La Folleta v Kansasu, Nebraska, Iowi in obeh Dakotah, ki so bili zadnji dan pred 4. novembrom preplašeni, se sedaj kesajo svoje bojazljivosti in obljubujejo, da bodo ostali trdni v prihodnjem vo- lilnem boju.

Obletnica "osvo- boditve".

Dne 9. oktobra bo praznovala jugoslovanska buržuazija polom stare imperialistične Avstrije in inauguracijo (postavitev) svoje lastne oblasti. Ta dan imenuje ona "dan narodnega (to je ljudske- ga) osvobođenja". Narodno, ljud- sko osvobođenje? Ali je sploh to osvobođenje nje samo? Kake trp- ka ironija (zasmah)! O svobodi delavca in kmeta v tej državi no- čemo sploh govoriti, ker delavec in kmet nista bila, odkar se je raz- vil v Jugoslaviji kapitalistično gospodarstvo, še nikoli tako iz- stradana in še nikoli z davki tako obložena, kakor ravno v teh letih "narodne svobode", toda: ali je dosegla vsaj naša buržuazija svoj ideal svobode?

O, le najmanjši del, ki se rekruti- ra iz advokatov, trgovcev in ne- rassodnih študentov, ki se zbira okrog prošulega, obalnega Žerjav- ta in ki živi od oduševstva, je mor- da zadovoljen, ker zanj je ta do- ba splošna zmeda in zrahljane u- radniške morale res zlata doba — toda še "resni" industrijalni krogi v Sloveniji kolebajo in tarnajo, ker jih oboženo škoren podi od zlate aklede. Kaj pa šele naša kle- rikalna gospoda? Ta je potienje- na v najostrejši boj z belgraj- skim vojaškim škornom in kdor čita v "Slovencu" njene politič- ne jeremiade, se ne more ubrani- ti občutka, ki ga je nosil v svojem srcu začetkom oktobra leta 1918.

Toda ne! To ni tisti občutek. V tisti občutek negotovosti in pred- durmi stoječega poloma se je me- šal vsaj blede šerek tihega up- nja, ki je raslo z dneva v dan. Da- nes je naša "osvobojena" buržu- azija brez upanja v boljše bodo- čnost, brez lepih nad v boljše čase. Ona je izčrpana. Ona je iz- rabila vse svoje politične umetno- sti in stoji tu pred novo neresli- vo, ogromno zagonetko: škoren srbske buržuazije, ali pa obupen boj z golo roko.

Boj? Kdo bo stal danes za kle- rikalno-buržuaznimi generali? Za boj je treba nam. Kakšne želje so klerikalci izpolnili kmetu in de- lavcu, da bi z zaupanjem in z vero vanje stal v boju za njih? Ali so mar dali kmetu zemljo? Ali so podpržavili gospodve in lesno trgo- vino, da bi iz nje plačevali ogrom- na davka, ki danes tarejo kmeta? Ali so zboljšali stanje njegove živ- vinar-štanje živine po vojni pa- da, mesto da bi raslo? Ali so kle- rikalci za časa svoje vlade olajša- li delavcu verige, v katere ga je vkovala PP vlada? Ali se ne vrli- jo ravno pod njihovim režimom najbolj krivične obsodbe? Ali mar ne drže oni žrtve 1. junija še ved- no v zapornih samo zato, da bi do- kazali srbski buržuaziji, vojni kli- ki in kamarili, da so vredni vse- ga njenega zaupanja. Slovenska buržuazija, demokratična in kle- rikalna, stoji danes razgaljena pred slovenskim delavcem in kme- tom. Prva sleer še veruje v bako- nete, druga pa je resignirana (vda- na v bojo voljo). Občutki, ki jih preživlja, so paš drugi kakor so bili v oktobru pred šestimi leti. Nad njeno glavo se podira njena lastna zgradba, delo njenih rok. In naši intelektualci? Človek si težko predstavi kaj politično še bolj inferiornega, ka- kor je kasta slovenskih intelektu- alcev. Leta 1918—19 so bili ti lju- dje kar pijani. Skoro vsi po vr-

sti hudi centralisti, ker rešitev slovenskega "naroda" je bila iz- ključno v rokah srbskega voja- štva in strica Pašića. Ko pa jim je stopil škoren na trebuh, tedaj so zaevilili in šli na neki kongres v Zagreb. Danes gre vse politič- no življenje mimo njih. "Bože, kako bo!" "Pozitivno delo!" "Politika je umazana stvar." Ovidek v "Skofovi kleti" skupaj, državna, socialna in politična vprašanja pa naj rešuje vsak sam zase.

Simpatičnejše postaja uradni- štvo. Tudi ono je bilo ob "osvo- bojenju" pijano. Tedaj se ni da- lo govoriti z njim. Delavci so — po njegovem — hoteli porušiti "našo mlado državo". Danes to uradništvo, izstradano in zapo- stavljeno, uvideva počasi, da ta država ni niti "naša", niti mlada, temveč "njihova", in stara še bolj kot Avstrija. Danes vidi, da delavstvo ni hotelo uničiti države, ampak ustvariti zares našo drža- vo, t. j. državo delavcev, kmetov in uradnikov, državo delovnega ljudstva, državo notranjega miru, državo, v kateri naj bi bilo delo ustvarjalo na novo, kar je bur- žuazija porušila v svetovni vojni. Danes uradništvo že v veliki me- ri uvideva, da je bilo njemu do- bro samo, dokler je bilo tudi de- lavstvo močno in da je ono palo, ko je pala delavska moč. Buržu- azija je uklenila delavca, kmeta in uradnika v svoj jarem in sedaj se med seboj krega in prepira, kdo ga bo gonil. In ona sama podira svojo kapitalistično državo.

Toda najbolj farizejsko vlogo pa igrajo pri tem takozvani slo- venski federalisti. To so protipi- pi (vzori) pervenističnega (na površje prihajajočega) slovenske- ga malomeščanstva, ki se obsi- vedno tisti politični struji za rep, ki prihaja na površje. Takoj po vojni so tvorili skrajno desno kri- lo v socialni demokraciji in sede- li v poverjeništvih s klerikalci in demokrati. V toku njihovega po- verjeništvja so "zaslužili", ker so bili "pametni" in so jim "zrasle" hiše. Valed tega so jih delavci po- metali iz socialne demokracije. Spekulirali so na borzi in zagovar- jali stališče ubogih (!) hišnih posestnikov. Koncem leta 1918 so hoteli vrči klerikalce in zajahati z ultracentralistom Žerjavom slo- venskega delavca in kmeta ter čim brže prodati Slovenijo. Danes prihaja Radlič na površje in glej: oni so z njim, polni najmasnejših revolucionarnih in republikanskih fraz. Danes na vsa usta zagovarja- jo isti federalizem, radi katerega so leta 1918—20 v družbi dr. Žer- javja preganjali in spirali naše sodruge.

Politična bilanca slovenske go- spode ob šestletnici njene svobode je žalostna. Ona zaznamuje sa- mo pasiva. Buržuazija nas je spr- avila, kakor sama prvi, tik pred državljansko vojno. Ona je vsa obupana in potrta. Njeno delo o- čividno raspada.

Mi, delavci in kmetje in ubogi ljudje, nimamo ničesar izgubiti razven verig in davkov, ki nas žulijo.

Smo pa istotaki delavski in kmečki republikanci, revni in po- šteni, — in sleer slovenski repu- blikanci! — kakor smo bili 29. oktobra leta 1918. — "Delavsko- kmetjski list".

iz sovjetske Rusije.

Napredovanje industrije. — Po uradnih podatkih znaša produk- cija v avgustu 1924 124 milijonov predvojnih rubljev, kar pomeni od lanskega avgusta prirastek 31%. Posamezne panoge nam nu- dijo tole slike: vsakdanji želez- nični promet je dosegel v av- gustu 24.000 vagonov (24% privar- ka); produkcija premoga je zras- la za 31%, nafte za 24%, litoga železa 33%, kovanega železa 56%, bombaža 50%. Zanimivo je dej- stvo, da je sovjetska vlada začet- kom pravkar minulega gospodar- skega leta (1. oktober 1923. — 30. september 1924) določila pro- gram za dobivanje premoga na 412 milijonov pudov 1 pud — 36 funtov), a je do januarja pro- ducirala tako brzo napredovala, da je vlada boločeno število zvi- šala na 450 — 500 milijonov pu- dov, pri zaključku leta je produk- cija premoga znesla 540 milijonov pudov, kar pomeni 128 milijonov nad predvideno število. Približno tako je bilo v tekstilni industriji. Vlada je sklenila predelati ves domači bombaž (letošnji pridelek bombaža prekaša za 100% lanskega), zraven pa ga še naku- piti v Ameriki za 100 milijonov rubljev. Nazadnje se je izkazalo, da je evropski premalo. — Tako ruska industrija naglo koraka v svoje normalno stanje.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 8. aprila 1904. GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODSEK: Predsednik Vincent Calnar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turb, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrish, urednik glasila Joka Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina. POROTNI ODSEK: John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vidar, 2405 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill., John Teršelj, Box 22, Strabane, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill. BOLNIŠKI ODSEK: OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrüß, Box 286, Moon, Kan., Pa. JOHN GRONJ, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Cross, Kans., za jugosopad. Max Mara, Box 188, Gubi, Miss., za severozapad. Mike Zegal, 6453 S. Winchester St., Murray, Utah. Nadzorni odbor: Frank Zalta, predsednik, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semrah, 2817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio. Združitveni odbor: Predsednik: Frank Alek, 2194 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Joka Oren, 2638 W. 26th St., Chicago, Ill. Joka Štuh, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio. VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6235 St. Clair Ave., Cleveland, O. POZOR! — Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uredu, se vrši tabele: VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika so naslovni: Predsednik S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniške taj- ništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohbe so naslovni: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Law- dale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVE I Z BLAGAJNISKIMI POSLI so pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. Vse pritožbe glede posilovanja v gl. izvrševalnem odboru so naj pošiljajo Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgornji. Vsi prisilni na gl. porotni odbor so naj pošiljajo na naslov: John Under- wood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, uznanila, oglasi, naročila in spisi vse nar- je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vesti iz Primorja.

Smrtna kosa. V Trstu je ta dni umrl kapetan Petar Harlovič, za- vedni človek jugoslovanskega ml- aljenja. — V Zadru je izdihnil u- mirovljeni protopresbiter Nikola Popovič. Nova tvorniška podjetja v Gorici. — Delniška družba "Sipa" v Gorici namerava zgraditi v Gorici štiri nove tovarne. Tvornica za paradižnate konzerve je že do- grajena in stoji poleg mostu v Pavni. Pridružitve se ji še; tvor- nica za salinjadne konzerve, tvor- nica za masgo in tvornica za pre- delovanja krompirja v škroh. "Sipa" ima deset milijonov tir kapitala. Denar so zložili kapita- listi iz kraljevstva in Trsta. Usoda naših učiteljev v Juljski Krajini. Pri šolskem skrbništvu v Trstu je nabit rasglas, s katerim se upokojeni sledeči učitelji brez posebne varoka: Cerut Sil- vester, Fran Bernetič, Josip Mi- slej, Bogumil Medvedek, A. Ke- rnič, Josip Pahor in Albina Flego. Tako rešujejo italijanske oblasti s veliko vnmom in hitreco šolsko vprašanje juljskih Slovencev in njihove asimilacije. Goriška kronika. V Vrtočah pri Mirpu so te dni našli obešen- ca, ki je imel okrog vratu omota- no žico. Samomorilec je nad 30 let star; njegove identitete še ni- so dognali. — Marija Vidlič iz Aj- be je čistila domače mlinsko kolo. Nenadoma se je vrteno obrnilo in kolo je odneslo žensko s seboj. Odtrgalo ji je dva prsta in slomi- lo levo roko. — Kap je zadela za- sebnika Aleksandra Budala iz Gorice. Dan poprej je bil moš- zdrav v Vipavi, po prihodu do- mov pa je legel in zatianil svoje oči za vedno.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Oct. 31-24) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite je pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstav- ljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustav- ljen, valed napačnega naslo- va, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi dru- štvni tajniki in drugi za- stopniki, pri katerih lahko plačate naročnino. Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80. Za mesto Chicago in Ci- cero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30. Za Evropo stane za pol le- ta \$4.00, za vse leto pa \$8.00. Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 10c za poštnino. Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

DA SKUHAŠ DOBRO PI- VO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poslužite se po prepražitje, da je doma pri nas zuhani vedno le najboljši in najo- nejši. Gročertjam, sladčitarjem in v pre- dajalnice tolesnine damo primeren po- put pri vaših naročitih. Pišite po informacije na: FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Božič DARILO za veliki praznik. Jas pošiljam denar v Jugo- slavijo hitro, ter varno in is- plačno v: DINARJIN IJI V DOLARJIN Pišite po centih. EMIL KISS BANKIR 122—2nd Av., New York, N. Y. Prodajam "Sifkarto"! Na vlogo plačam 4% obrest! Javni noterški uradi!

DENARNE POSILJAT- VE V JUGOSLAVI- JO IN ITALIJO.

Table with exchange rates for various currencies and amounts. Includes columns for currency type and amount, and a list of rates.

Fr. Gestrin:

Iz arhiva.

Povest.

(Dalje.)

"Vedno še hripavi, gospod Suša!" vprašal je sodnik.

"Vedno, gospod sodnik, vendar nekoliko bolj od večera. Popil sem sinoči dva punča in pomoglo je nekoliko," odgovoril je lesniški tenorist z glasom, iz katerega bi nihče ne razbral tenorja ter v dokazilo svojim besedam dvakrat močno zahrkal.

Viri pa nam pripovedujejo, da Jaka Suša prejšnji večer ni punča niti videl, marveč pil je najprej surovo, potem pa vreto vino in pil je obojega toliko, da je bil prav dobre volje in je s svojim tovarišem z najčistejšim glasom prepeval.

Skoro so se jeli zbirati tudi ostali izletniki, in ko je v lesniškem cerkvenem stolpu udarila šestna ura, bili so že vsi na mestu — razven koncipijenta Orla.

Suša se je ponudil, da ga gre klicat, kajti zbal se je, da bi črtali s programa "Domovino", ako ne pride koncipijent-baritonist. V "Domovini" je namreč hotel naš pisar pokazati, da ima, akoravno že ohropeli, svoj glas v oblasti, in gotov je bil, da bo del neizmerno pohvalo.

Skoro so se vrnil s koncipijentom, kateri si je mel zaspane oči.

Ko je okrajni komisar izprožil na Orla še nekoliko vsakdanjih dovptov, posedli so na vozova in oddrli izpred čitalnice.

Bilo je vsega skupaj kakih dvajset izletnikov. Nekateri radi posla zjutraj niso mogli z do-

ma, a obljubili so, da se pripeljejo po kosilu v Sotesko. Kodran in Pavel sta imela čakati voz v Kotu, mimo katerega je držala cesta.

Dasi so nekoliko tesno sedeli na vozeh, kalilo jim to ni dobre volje, katera je odsevala slednjemu družabniku raz obraz in zvenela iz glasu. Sosebno je bila vesela gospa Pavlina Koprivčeva, katera si je vedela prostor izbrati tako, da je moral sestri koncipijent poleg nje, kar je ta seveda rad storil.

Se je li gospa Pavlina veselila krasnega jutra, ali bližine doktorja Orla, ali odsotnosti svojega soproga, katerega je služba ovirala, da se že zjutraj ni udeležil izleta, ne vemo.

Jedva sta zavila vozova iz trga proti Kotu, že se je iz veselih mladih gri zibala zvonka pesem o voljnem zraku in prebujajoči se svet. Po pesmi so se šule šale, zabavljice in zopet pesem, dokler nista vozova obstala pred malim, kjer sta ji pričakovala Kodran in Pavel.

Po običnih pozdravih sta sedla na naša znanca na prvi voz, Kodran k Olgi, Pavel Poleg Lisjaka. Jellec ni bilo.

"Kje pa imate svojo gospodično sestro, gospod Pavel?" zaklicel je z drugega voza okrajni komisar.

"Doma je ostala, glava je bolna," odvrnil je Pavel, ko se je voz že zopet začel premikati.

Za nekoliko sta petje in pogovor na obeh vozih potihnila, ali samo za nekoliko. Kmalu je začel okrajni komisar z ne baš zvenim glasom začetkoma zase, a vedno glasneje: "Barčica po morju plava..." in vsi peveci so mu pomagali.

V pol ure so dospeli v Sotesko in poskakali raz voz.

Bilo je, kakor da priroda v Soteski še dremuje. Gladina ribnika, v katerem so se zrcalila mirno, mrtvo stoječa drevesa, bila je gladka kakor steklo. Cvetice ob njega bregu niso še odprle svojih časih, temveč povešajo pisane glavice dremale so tiho. Tudi ptičjega petja ni bilo čuti. Samo iz goščave na hrib so se šuli udarci sekire kakor zamolkel jek.

Dasi so bili izletniki razven Kodrana že večkrat v tem divnem kraju, vendar je napravila ta mrtva, tožna veličastnost mogočen vtisek nanje.

Nekako enak vtisek čutiš, ako stopiš za večera v veličastno, ali zapuščeno in raspadajočo cerkev. Slike po stenah ti je zakril mrak, le semtertja blesti iz teme pozlačen okvir medlo naproti. Pred velikim oltarjem, čegar odbrise jedva moreš ločiti v temoti, tožno brli večna luč. Nikogar ni v cerkvi in tebe obhajajo ozbiljna, tesna, a pobožna čustva.

In vendar je bila Soteska veličastnejša. Zavest, da je cerkev postavila človeška roka, odvzame zgradbi polovico poezije. Sotesko pa si je ustvarila priroda sama v čast in slavo...

Edini, ki se ni brigal za veličastno lepoto, bil je okrajni komisar. Ko se je okrepčal s požirkom slivovke, katere v takih slučajih Jože Lisjak nikdar ni pozabil vzeti s seboj, polskal je pripravljen prostor, kjer naj bi se kuhaj guljaš.

Sodnik je bil zadovoljen s prostorom in privlekel iz košare ogromno ponev.

Komisar pa se je napravil s Pavlom in obema pisarjema nabirat suhljadi.

Ostali izletniki so se razšli po dva ali po več jih skupaj na vse strani, obljubivši, da se vrnejo, kadar bo del pripravljeno.

VII.

Da te ljubim, ti je znano. S. Jenko.

Kaj je hčerki vroče lice, Lasci razmeteni? I. Jenko.

Olga in Kodran sta se ločila ne vedoč kdaj od ostalcev. Korakala sta počasi ob ribniku, na čegar koncu prav v vznožju hriba, je stal lesen križ. Streha nad razpelom je bila strohnela in padla na tla. Ob trhemu stebri se je ovičjal hrčljaj. Okrog križa pa so se, Bog zna odkod, zasejale koprive in bohotno se dvigajoč zadržale rast hrčljanu.

Bodo li jo zatrl? — Po prirodnih zakonih gotovo!

"Podoba vere," mislil je Kodran stopajoč mimo žalostnega spomenika še žalostnejšega dogodka.

Namenila sta se na vrh hriba, odkoder se je odpiral p razgled na Lesnice.

Stopala sta po mehkem mahovju in malo govorila. Olga je odtrgala spotoma kako cvetico ali resje. Rosa je blestela po pajčevinah, katere so se razprezale čez pot z veje na vejo.

Prej, nego je mislil Kodran, dospela sta vrhu hriba.

"Poglejte, gospod doktor, kako krasno!" vzkliknila je razveseljena Olga ter pokazala s solnčnikom proti Lesnicam. "In naša hiša se tudi vidi, vidite, ona-le, iznad katere se dviga dim."

"Res lepa so Lesnice, in gotovo mi bode težko delo, ločiti se od njih," odgovoril je Kodran.

"Ali mislite odpotovati?" vprašala je Olga.

"Vedno ne morem tu ostati, da si bi rad. Čez zimo pa menda še prebijem, osobito radi tega, ker sem našel v arhivu mnogo važnih dokumentov za našo zgodovino, katere mi je prenučiti."

Kodran je sedel na nizko, z mahom obraslo steno, zadnji ostanek nekaj imenitne romarske cerkvice.

"In ko odidem, pozabili me bodo vsi tukajšnji znanci, kakor je ljudstvo pozabilo tega zidovja, okrog katerega se je svoje dni tako rado zbiralo."

Pokazal je razvaline.

"Mislite li res, da Vas bodo vsi pozabili?" vprašala je Olga poudarjaje besedico "vsi."

"Ali morda ne?"

Olgi je prišlo na misel, da bi ne bilo napačno, ako bi povedala oči, in storila je tako ter zamolčko odgovorila:

"Jaz gotovo ne — nikdar!"

Rdečica ji je občila lice. Nekatere ženske zarde se, kadar hočejo.

Prijel jo je za roko.

"Ali naj ti verjamem, Olga?" vprašal je z drhtečim glasom.

"Lovro!" karala ga je Olga ljubeznivo in solze so ji zaigrale v lepih očeh.

Tudi solze se nekatere ženske, kadar hočejo.

Strastno jo je pritisnil k sebi.

Vračaje se s hriba sta molčala še bolj, negoli prej, ko sta stopala navzgor. Toliko več so govorili njiju pogledi.

Bila sta že skoro pri lesenem križu, ko jo je ustavil neki šum.

Kakih deset korakov od njlje so trije gabri take nizko k tlom sklonili svoje veje in jih zapletli tako gosto drugo v drugo, da so se sklenile v steno skoro neprozorno.

Izza te stene je prihajal šum.

Olga in Kodran sta upirala oči in — kar sta videla, spravilo je oba nekoliko iz zadrega.

Za košatimi gabri sta stala gospa Pavlina in koncipijent Orel. Objel jo je bil okrog pasu in ji strastno poljubljaj usta in oči. Ona se ga je oklenila z obema rokama okolo vratu in mu z isto strastjo vračala poljube. V razburjenosti svoji ni opazila, da so se ji razpleli lasje in vsuli na okrogli rami.

Kakor bi bila oba istih mislij, odvrnila sta se Olga in nje spremljevalec od tega prizora in krenila po poti mimo križa.

Kodran je nalašč tiho zakašljaj, potem pa je Olgi tiho govoriti o krasoti prirode, katera časih človeka popolnoma omami.

Pavlina je žula Kodranov glas in ozrta se ugledala skozi veje na še dvojico. Prepričana pa je bila, da nje in koncipijenta Lovro in sestri nje nista videla.

Nagle je stopila z Orlom za našima ljubimecema.

(Dalje prihodnjič.)

Povest "Jimmie Higgins" je izvala duše ameriškega proletariata ob času velike vojne. Dobi se pri Književni založbi E. H. P. J.

F. P.:

Kocman in njegov zob.

Solnce je tonilo in žugalo le še s porednimi, zlatimi rožički izza košate Grmade. Po ljubljanskem polju je padala megla in zagrinjala s svojim sivim, vlažnim plaščem vasi in polja, gozdice in grmičje. Vse tja dol do dolenskega hribovja je bilo videti kot motno jezero, iz katerega je le tu in tam molcel zelen otoček.

Tedaj je stopal po skalni stezi s Toškega čela stari Kocman. Pet križev je nosil na hrbtu, veselo srce v prsih, v glavi pa... kaj bi pravil! Pri Jurju so kuhali slivovko, in ta se Kocmanu še nikoli ni gabila. Danes si je tega okrepčila privoščil po mili volji, zakaj ljudje tam gori so postreljivi. Tako je možak koračil in poskakoval niz bregov in brežuljk, nobena skala mu ni bila previsoka, noben jarek preširok. Bilo je namreč popolnoma temno in ni bilo mogoče razločiti, kod se vse vije pot. Take prilike in taka pota je Kocman ljubil, na njih je pozabil na vse težave tega sveta, celo na svojo ženo, in modro je premišljeval o vsem, kar je obsegalo njegovo duševno obzorje.

Med skalami, rušami, grmičjem, drevjem in modrovanjem je srečno primahal do vznožja. Krenil je po stezi, ki je držala po močvirni, z lužami, jarki in kotanjami preluknjani ravani. Nad njim megla. Skoro ga je jela zapuščati dobra volja. A tolažil se je, da še ni sveta konec in da na Toško čelo ni tako daleč.

"Čuj, kaj pa je to?" Kocman je obstal in primaknil dlan k uhljem. "Ali me vrag moti? Ne boš, ne grem nikamor vstran!"

Takrat je zavel vetrič in čisto različno zapihal Kocmanu na uho:

"Po-ma-g—"

Naprej se ni slišalo. "Pa vendar ni nesreče," se je popraskal stavec po pleši. "Kako pa naj pomagam, ko sam komaj stojim!" A še je krenil vstran. Po par korakih je bil ob pasu vitkega jileševja, ki je obrobilo precej široko mlakuzo, porastlo z ločjem, in s par tolmuni, ki so gledali v svet kot motna očesa povodnega moja.

Zopet je začel Kocman žibek glas, ki se mu je dozdeval kakor klic na pomoč. Stopil je še nekaj korakov in zagledal viseti čez rob umazanega tolmuna nekaj črnega. Otupal je človeško truplo, ki je viselo v tolmunu, med vodo in blatom, in molilo ven le še glavo, vlekel iz vode, na glavo bi ti pil, nazaj bi te pahnul, da bi koracale po tebi in da bi te razjedali!"

Njegovi zakletvi je omejlja zobarjeva žena, ki je prišla o ga prosila, naj nič ne govori o nikomur in mu stisnila v pest jetno želestež papirček. "metuljček", je pomislil Kocman, pomiril in mahnil domov. Zob mu je med potom izdril gava kovačica, "metuljček" mu je napravil tisti večer še go veselja.

Stari pregovor "Najboljša je voda" se je tu sijajno izkazal. Kot najboljši plavač je bil Kocman v nekaj sekundah zunaj, trenotek nato pa tudi ponesrečenec.

Ko ga je natančno ogledal, je videl, da je mestni človek, ki mu pot najbrj ni bila znana in je zablodil v to močvar. A kam sedaj s njim? Spomnil se je, da ni daleč gostilna. Podvojil je svoje moči in ga res privlekel do krème. Ponesrečeni si je kmalu opomogel in povedal, da je zobar iz predmestja, ki je imel isto pot kot Kocman, a je začel v to vražje močvirje. "Da, ta slivovka!" sta vzklikala Kocman in zobar in za njima vsi navzoči. "Mene je privadigovala, njega pa vrgla," si je mislil Kocman. Zobar se mu ni mogel dovolj zahvaliti in mu je obetal, da tega nikoli ne pozabi. Če bo kaj rabil, kar k njemu naj pride. Še par krepkih požirkov, in zobar je legel k počitku. Kocman pa je odkorakal veselo domov.

Božič je blizu! Božični čas je čas spominov in darov. Na tisoče naših rejalk se bo tudi spomnilo svojcev v starem kraju ob tem času s primerno denarno pošiljavo. Pri pošiljanju denarnih darov pa je ob tem času potrebno, da pridejo isti pravočasno v roke prejemnikov. Naša banka je itak znana po svoji točnosti v pošiljanju denarja; za ta čas pa je storila še posebne ukrepe, da bodo njene pošiljave v tem hitrejšje in zanesljivejšje dospelo na svoje mesto. Ker ima naša banka svoje direktne svete s potjo in s zanesljivimi bankami in starem kraju, je v stanu dati pošiljateljem denarja najboljše pogoje. Hitrost, zanesljivost in cena vam veljavajo, da se poslužite naših bank pri svojih denarnih pošiljavah, katere naslovite na slovensko banko.

ZAKRAJSEK AND ČESARK.

70 — 9th Avenue, New York, N. Y.

Med 15. in 16. cenilo.

Dostavite: Tudi v služajo, da ste namerajeni potovati v stran kraj za Božič, je v Vašem interesu, da se obrnete na nas!

Ivo Šorli:

ZADNJI VAL.

XXXV.

Fausta v drami nisem slučajno nikoli imel prilike videti na odru, pač pa poznam opero. Ne mislim Goudonove, ampak Boitovo. Ko sem jo slišal prvič, je pel v zadnjem aktu Fausta samega droben možič v izvrstni maski starca s tako tankim in milim glasom, da je bilo občinstvo vse v solzah.

Ta jadni starček mi je neprestano pred očmi, ko mislim nase. "Boginja sem ljubezen pil, deviče šare sem užil" ali kako je že čivkalo revše. Jaz sicer tega ne morem trditi o sebi, toda čakalo me je, če bi bil znal zagrabiti...

No, nič za to! "Naj se zgodi božja volja!" smo rekli tolikokrat na teh listih. Čeprav v drugem smislu...

Kako so resnični ti obdrgnjeni pregovori! "Ko človek izgubi, šele ve, kaj je imel." In jaz sem izgubil mnogo, vse... Naposled sem res izgubil še zadnji sled mladosti.

Toda to še ni najhujše čustvo, ki me obhaja. Ne obžalovanje — sramovanje spet! Da, sram me je, sram vsega tega klavnega vedenja, ki se ga niti ne upam razkrojiti v "cincoavost", "strahopetnost", "brihtnost" in kar je še takih zasluženih psov.

In čudno — kakor da je bilo tudi Hrasta sram. Povedal sem mu vso dogodbo v zelo ozirnih besedah — do sebe ozirnih jupak! — in si skoraj nisva upala pogledati v oči. In čeprav mu nisem niti omenil, kako naju je Stana vrgla oba v en koš, sva brezdomno oba čutila prekleto "sorodstvo" dveh žalostnih junakov...

In niti poskusila nisva, da bi se "opravičevala"; ali vsaj, da bi mi bil še on pomagal pri mojem opravičevanju pred samim seboj. Zakaj, čeprav je takih "obrambnih točk" dovolj (saj bi bilo treba samo ponoviti vse bistre argumente na skoraj petini teh strani), sva menda le predobro čutila oba, da bi bili vsi ti razlogi spet le "literatura". Ali kvečjemu razlogi prav navadnega egoizma; vrhu vsega še starčevskega!...

In tako sva se rajši — "šutila", privkrat med seboj z neiskrenimi dušami. Da, bili so hipi, ko sem imel občutek, kako malo ved manjka do čisto navadnega opravljanja. Ali temveč do tega, kar imenujemo "čuden". Kam drugam to pot iz tega žalostnega močvirja pa tudi res nisva mogla in sva bila tudi zato res žalostna junaka...

Tam doli kje na enih teh skritih stezicah pod kipečimi krošnjami bukev in javorjev pa je jemal ta čas nekdo, kar mu je šlo po vseh pravicah resničnega, pravičnega življenja! In visoko gori plava mirno, jasno, ravno, enostavno solnce...

Ah stari smo postali, stari!... "Nune dimittas, Domine..."

Mrak, težak mrak je legel na zemljo... prvi zato tem bolj strahoten, ker še sije tam gori to mogočno solnce — prevlečko, preveč mogočno, da bi preganjalo mrakove, ki jim krivo ni...

V svoji klavnini nemoči sem se spomnil za hip celo gospodične Liane. A res le za hip. Preveč imam spoštovanja do nje. In tudi še sam do sebe!... Veja sem na drevesu, ki je usahnila, in še tako jalovo gnezdo naj ne dobi več prostora na njej. Imejmo poguma, da "izvajamo posledice"; naj se posuši!

XXXVI.

S Hrastom se preseliva Ljubljano. Danes sva odposlala odvetniški zbornici skupno vlogo, naznanivši, da v treh mesecih odpreva skupno pisarno tam.

No, maram biti več brez njega — da ne zaplišem; ne morem več... In čemu naj pobira borne pare tod po teh samotah, ko bo dobil brez dvoma dovolj dela za oba. Za vse drugo pa bo skrbel — "oče".

Nameravam ga namreč posinoviti. Ni mi seveda do tega, da ne izumre "moje ime in moj rod" — saj sem že rekel, kako malo "animaličnega" je v meni. Ampak oporoke ne bo treba pisati. Ne maram namreč pisati nič "zasebnega" več.

V pisarni pa bom delal rad. Celu najna potreba mi bo, da se zmotim vsaj s tem.

Posvetva ne mislim prodati. Naj bo za fanta, da bo imel kam na odpotek! Tudi jaz bom še prihajal sem; čez poletje vsaj, za kak teden vsaj, da bom videl, kako gospodarita moj Jakob in njegova Katrina. In da se spet nagledam teh divot, ki mi ostanjce drage do konca! Čeprav je za zdaj zame solnce mrknilo, listje odšumelo, polje ugasnilo, grmičje onemelo...

In s tem bo pač konec tudi tega mojega pisanja. Za vedno je menda utrušen moj "pisateljski nagon". Besede, ki jih bom še govoril, ko bova sedela s Hrastom sama tu gori, ali pa morda celo s njo, ki mi je prosila, naj ji bom še dalje prijatelj — tiste besede bodo sapice brez sledu nosile v zrak, kakor nosijo z dreves v jeseni zadnji tihli list...

Ne, samota ni več zame! Preveč bi mi je bilo zdaj. In bi mi bila nadležna, kakor preveč zvedava stara ženska. Zdaj me bo pomirjal mestni hrum in šum... mi pomirjal živce, prekričeval ta plašni nemir...

Tako!... To naj bere, če bo hotel, po moji smrti moj novi sin! Videl bo tudi, v koliko tolažbo mi ga je v tako grenkih urah poslal dobrotni Bog. V urah, ko mi ga je bilo treba najbolj!

Samo naslov, ki sem ga svoj čas napisal zunaj na ovitek, me še moti. "September!" Kak september, vraga! Zdaj je december, november vsaj! In konec ima najmanj iste pravice, kakor začetek!

Zapišimo: "Zadnji val!" V spominu na tisto mesto, kjer govorim o brodu, ki je bil še blizu kraja, pa ga vrže zopet ven na morje — zadnji val. Tudi mene je vrglo prav za prav tako. Ne bo več anti posebno nemirno to morje, zaneslo me je le v zaliva — drug rokav. Pa je tudi ta z varujočimi bregovi obdan — poiskati si bom moral samo nov pristan...

Sem iz daljave me gleda Sveta Trojica...

Nel tja zdaj več ne smem... Tam si bosta postlala onadva — kaj bi jaz tuje tam?...

Naj tudi ljuba moja rajna ostaneta; kjer sta! Pri njiju dveh bo moj prostor, ko bo konec poti!...

In nihče več ne sme za nami! Niti Hrast ne! Samo mi-trije smo eno — vse drugo je izven nas! O ljuba ženica moja, o zlati moj otrok, tudi jaz bi rad še spal!...

Pa vendar pospravljeno, ti boljše solnce tam gori, ki tako larko obsevaš te moje zadnje vrstice! Ne, ne utoni mi, dokler se tebe vsaj še lahko veselim! Zakaj, kar pride za teboj, je vendar mrak in noč!...

Če ne, da nas čaka tam za groba vrati res še lepše solnce!...

Poskušal bom, da ga zagledam v duhu le te zadnje svoje dni. Pomagaj mi ga najti, o Gospod!

Toda, ne prevari me; pokaži mi ga samo, ako je! Ne bojim se namreč leči niti v temo, če je taka človekova usoda!

(Konec.)

Kocman je bil možak, ki ni mogla nobena bolezen dobiti. Le ženi je nagajal: "Ti si bolezen, ti me spraviš v grob. Nekaj tednov po zgoraj opisani dogodku pa ga je jel boleti. Mogoče je bila to tudi posledica neprostovolje kopeli takrat. Toškim čelom. Bolel ga je zob, in bolelo ga je tako, da sicer tako potrpežljivi mož odskakoval. Pomagal ni nihče, niti kis, niti sopers, na živ žegen še mislil ni, in celovka je odpovedala. Tu s spomnil one noči pred tedni vrstna misel ga je tako razvedala so bolečine v hipu napolnile stilo. "Tako grem, on mi je ga," je mrmral in se urnih kov odpravil v predmetje, k jemu znanu — zobarju.

Prav dobre volje je bil go zobar in veselo je pozdravil s ga rešitelja, ki ga je potegla mokrega groba.

"Kaj? Zob vas boli? Da, hujšaje! Bomo že napravili bo prav."

Potisnil je Kocmana na pevehat stol in se podjetno zasda si poliče orodje za zobno racijo.

"Kar vun, gospod, čeprav bolelo! Saj od bolečin že kar rim!"

Pri tem pa je Kocman nek pazil, kar ga je vznemirilo. Z dvigal roko proti pleši, kar je ril vselej, kadar je kaj pomil a zobar mu jo je odbil. Vide da so zobarjevi koraki nekam čuši, a iz ust mu prihaja von nečem, Kocmanu prav dobro nem.

"Kateri boli? Ta-le! Aha-le!" je medtem izpraševal H no se gibajoč zobar.

Kocmans je zobarjevo gočenje čisto zmešalo; hotel mu pokazati s kosmato roko, a z mu ni dal.

"Ze vem, ze vem..."

Takrat so zahrčele klešče bar je potegnili, zavil in še en potegnili, da se je opotekel tje stene. V kleščaj pa je držal da bi ga bil vesel vsak mers.

Kocman pa je medtem za in rjovel še dalje. Zakaj z kleščaj je bil — zdrav... B zob pa je še vedno trčal v Koc novi čeljusti in čakal rešitve.

Se preden se je zobar zavje je Kocman pograbil klobuk in vihral, kolikor so ga nesle noge.

Pod oknom je obstal, gro dvinil pesti proti zobarju, k pogledal na cesto, in zarjul: "Prokleti škric! Ko bi v takrat, kaj mi boš storil, ne ti vlekel iz vode, na glavo bi ti pil, nazaj bi te pahnul, da bi koracale po tebi in da bi te razjedali!"

Njegovi zakletvi je omejlja zobarjeva žena, ki je prišla o ga prosila, naj nič ne govori o nikomur in mu stisnila v pest jetno želestež papirček. "metuljček", je pomislil Kocman, pomiril in mahnil domov. Zob mu je med potom izdril gava kovačica, "metuljček" mu je napravil tisti večer še go veselja.

Bolečine bodisi revmatične, nevralgične ali krči hitro ocljaste, če rabite SEVERA'S GOTHARDOL. Izvratno lokalno sredstvo za hrbtno hromost, okorelost in otrplost mišic. Vmetjte ga vedno pri rokab. Cena 80 ali 60 centov. Zahvalujte pri svojem lekarju.

Bolečine bodisi revmatične, nevralgične ali krči hitro ocljaste, če rabite SEVERA'S GOTHARDOL. Izvratno lokalno sredstvo za hrbtno hromost, okorelost in otrplost mišic. Vmetjte ga vedno pri rokab. Cena 80 ali 60 centov. Zahvalujte pri svojem lekarju.

Božič je blizu!

Božični čas je čas spominov in darov. Na tisoče naših rejalk se bo tudi spomnilo svojcev v starem kraju ob tem času s primerno denarno pošiljavo. Pri pošiljanju denarnih darov pa je ob tem času potrebno, da pridejo isti pravočasno v roke prejemnikov. Naša banka je itak znana po svoji točnosti v pošiljanju denarja; za ta čas pa je storila še posebne ukrepe, da bodo njene pošiljave v tem hitrejšje in zanesljivejšje dospelo na svoje mesto. Ker ima naša banka svoje direktne svete s potjo in s zanesljivimi bankami in starem kraju, je v stanu dati pošiljateljem denarja najboljše pogoje. Hitrost, zanesljivost in cena vam veljavajo, da se poslužite naših bank pri svojih denarnih pošiljavah, katere naslovite na slovensko banko.

ZAKRAJSEK AND ČESARK.

70 — 9th Avenue, New York, N. Y.

Med 15. in 16. cenilo.

Dostavite: Tudi v služajo, da ste namerajeni potovati v stran kraj za Božič, je v Vašem interesu, da se obrnete